

Er ref. KN2023/04245
Jan-Olof Lundgren
jan-olof.lundgren@regeringskansliet.se

Klimat-och näringslivsdepartementet
Energienheten
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Vår ref. Johan Bruce

Remissyttrande från SKGS om betänkandet Ett förändrat regelverk för framtidens el- och gasnät (SOU 2023:64)

Sammanfattning

SKGS tackar för möjligheten att yttra sig om av betänkandet Ett förändrat regelverk för framtidens el- och gasnät (SOU 2023:64). SKGS är ett samarbete inom basindustrin om el relaterade frågor, varför SKGS endast kommenterar förslagen avseende regelverk för elnät.

SKGS stödjer utredningens slutsatser och förslag i stort och vill särskilt poängtera följande:

- SKGS stödjer utredningens förslag om hur bestämmelserna som avser Energimarknadsinspektionens (Ei:s) skyldighet att fastställa intäktsramarna och omprövning flyttas över till den nya regleringen.
- SKGS stödjer utredningens slutsats att lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet medför begränsningar av Ei:s möjlighet att självständigt fastställa intäktsramar och därför behöver upphävas.
- SKGS delar utredningens slutsats att det inte finns tillräckliga skäl att göra avsteg från den generella treinstansprincipen och välkomnar förslaget att införa ett skyndsamhetskrav.
- SKGS anser att det är Ei:s uppgift att ta vara på kundernas intresse och håller med om utredningens slutsats att det inte är praktiskt möjligt att inför en klagorätt för kundkollektivet. Utredningens förslag om ett lagstadgat krav på offentlig konsultation när metoderna för att beräkna intäktsramarna fastställs välkomnas.
- Samtliga föreslagna lagändringar bör införas så snart som möjligt så att Ei får god tid på sig för att ta fram nya metoder och få dessa implementerade inför nästa reglerperiod 2028–2031.

SKGS yttrande

Utredningen var initierad för att anpassa det svenska regelverket till gällande EU-rätt. Genom att ge Ei befogenhet att självständigt fastställa intäktsramarna ger det också Ei möjlighet att ta ett starkare kundperspektiv i utformning av metoder och fastställande av elnätsföretagens intäktsramar.

Som en naturlig följd av att Ei får befogenhet att självständigt fastställa intäktsramarna behöver lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet upphävas då den medför begränsningar av Ei:s möjlighet att självständigt fastställa intäktsramar. Elnätsföretagen hävdar att investeringar inte kommer att bli av eller kraftigt försenas om regelverket upphävs. SKGS vill poängtera att investeringar i elnätet ska styras av kundernas kapacitetsbehov och av kvalitet. Det är inte godtagbart att elnätsföretagen justerar sina

investeringsplaner utifrån finansieringsutrymme. Elnätsföretagen har koncession vilket innebär att de har en skyldighet att förse kunder i sitt område med el av god kvalitet och att det inte är korrekt att investera vare sig mer eller mindre än vad som krävs för att uppnå detta. Intäktssystemen ska sedan säkerställa att elnätsbolagen får täckning för sina kostnader med en skälig avkastning. Med en förmögenhetsbevarande värderingsmetod skulle elnätsbolagen garanteras kostnadstäckning.

Beslut i frågor om förhandsprövning har överklagats i stor omfattning vilket medfört att intäktsramarna ofta fastställts sent i perioden. Detta är olyckligt för både elnätsföretag och för kundkollektivet. SKGS delar dock utredningen slutsats att det inte finns tillräckliga skäl att göra avsteg från den generella treinstansprincipen och SKGS välkomnar förslaget att införa ett skyndsamhetskrav.

SKGS har länge förespråkat ett starkare kundperspektiv i elnätsregleringen och att kundernas ställning bör stärkas. Det finns idag ingen möjlighet för kundkollektivet att överklaga besluten om intäktsramar. Elnätsföretagen kan välja att överklaga valda delar av besluten och har inget att förlora på att överklaga, annat än resurser och rättegångskostnader, då resultaten av överklagan aldrig kan leda till ett sämre beslut för elnätsföretagen. SKGS delar dock utredningens slutsats att det inte är praktiskt möjligt att inför en klagorätt för kundkollektivet. Utredningens förslag om ett lagstadgat krav på offentlig konsultation när metoderna för att beräkna intäktsramarna fastställs välkomnas. Utredningens förslag ger också Ei befogenhet att självständigt fastställa intäktsramarna, vilket ger Ei större möjligheter att ta ett starkare kundperspektiv.

Utredningen förlag kommer att leda till att Ei får ett mer omfattande uppdrag. Det kommer att ställa krav på mer resurser, både i form av kvantitet, men även i form av breddad expertis exempelvis inom företagsekonomi.

Utredningen föreslår att samtliga lagförslag träder i kraft årsskiftet 2024/2025. Det är av yttersta vikt att de föreslagna lagändringarna införts så snart som möjligt. Detta för att Ei ska ha god tid på sig för att ta fram nya metoder och få dessa implementerade inför nästa reglerperiod 2028–2031.

SKGS utgångspunkt

De i SKGS ingående branschorganisationerna; Skogsindustrierna, IKEM Innovations- och kemiindustrierna, Svemin och Jernkontoret samlar landets mest elintensiva företag. Företagen är globalt konkurrensutsatta och verksamheten utmärker sig genom långtgående förädling till högkvalitativa och specialiserade produkter. SKGS vill understryka vikten för våra företag av en säker elförsörjning med lågt klimatavtryck till konkurrenskraftiga kostnader som en förutsättning för fortsatt tillväxt och omställning.

Vår rapport Industrins elbehov till 2030 pekar på ett ökat elbehov på 70 TWh till 2030. En effektiv och stabil överföring av el till lägsta möjliga kostnad är därmed en helt avgörande förutsättning för den omställning som industrin står i begrepp att genomföra.

Som elnätskunder har vi länge förespråkat ett starkare kundperspektiv i elnätsregleringen. Under många år har det varit tydligt att regelverket brustit i kundperspektiv och att elnätsbolagen överkompenserats. SKGS välkomnar att Ei i och med utredningens förslag får större befogenheter att självständigt utforma metoder för och fastställa elnätsföretagens intäktsramar och därmed möjligheten att införa ett starkare kundperspektiv i elnätsregleringen.

Stockholm 17 januari 2024

Johan Bruce, Verksamhetsansvarig SKGS